

KUSTBON

Prenumerationspris: 1 år Kr. 3:— 1/2 " " 1:50	Utgiven av Svenska Folkförbundet. Redaktör: Andreas Stahl , Riddaregatan 3, Reval. UTKOMMER ALLA ONSDAGAR	Utlandet: 1/1 år Kr. 4:— 1/2 " " 2:—
---	--	--

Tack för trogen vakt!

Riksdagsvalen äro över och svenskfolket har givit mig i uppdrag att vara dess representant i Republikens laggivande församling.

I den heta valkamp, som de estniska partierna höllo vid makt, hava de politiska partivågorna gått mycket högt och ofta hotat den lilla farkost, som haft Svenska Folkförbundet vid rodet.

Detta, att svenskarna höjde fredsfanan och slöto valblock med den tyska minoriteten i landet, ville många partier utnyttja och — i syfte att värva röster — skingra den svenska väljarskaran och strö den likt agnar för vinden.

Samtidigt man anföll oss utifrån, bedrev man undermineringsarbete i de inre leden.

Trots alla dessa anfall har vårt ärliga och medvetna svenska folk hållit stånd och i avgörandets stund samlats med överväldigande majoritet kring Svenska Folkförbundets vallistor.

Det svenska folket i Estland har igen visat prov på enighet och trofasthet, och sagt att det vill leva, som en svensk nation, som en svensk stam, som icke vill uppgå i främmande element.

Rätt och ordning har varit vårt valspråk och att välja den rätta vägen, som kulturellt, nationellt och socialt skyddar och leder vår svenska stam framåt, har varit, är och skall vara vårt mål.

Gud, som hjälpt oss genom så många tidens stormar, i revolutionens svallvågor och partipolitikens virvelvindar, har stått oss bi i vår ädla och rättvisa kamp

Jag känner ett kärt behov att få uttrycka ett varmt och värdsamt tack till vårt Estlandssvenska folk för det stora förtroende det alltid bevisat mig personligen och vår svenska ledning i allmänhet.

Ett varmt tack till alla de ledande och trogna ombud i våra samhällen, till alla som med hänförelse samlats under svenskhetens fria fana, till alla som ryckt med de tvekande, och till varje enskild svensk man och kvinna, som hållit vakt kring den svenska härden!

Reval, den 22 maj 1929.

Hans Pöhl.

Tvåhundra år svensk historia.

Nyligen föranstaltade Wirlands Kulturkuratorium två föredrag av hr. Otto v. Grünwaldt i tyska skolan i Wesenberg.

Herr Grünwaldt är känd som minnestecknare, i synnerhet hans senaste bok „Barndomsparadiset och Domskolan“ har rönt livligt erkännande. Sedan 1928 har han hängvit sig åt svensk diktning och till tyska översatt en samling ballader „Svenska Bilder“ av C. Snoilsky.

Greve Carl J. Snoilsky, död som överbibliotekarie vid Kungl. bibl. i Stockholm 1903 och ledamot av Svenska Akademin, härstammade från en gammal Krainsk adelssläkt, som 1651 inflyttat till Sverige. Han var en

av sitt lands mest främstående diktare, och även Grimberg citerar strofer ur hans Ballader i sitt populär-historiska verk „Svenska folkets underbara öden.“ O. v. Grünwaldt stödde sina föredrag just på Grimbergs ovannämnda verk jämte dikter ur samlingen „Svenska folksånger och melodier.“ De stämningsfulla föredragen bjödo åhörarna en översiktlig, levande och oväxlingsrik bild av hjälte-tiden i svenska historien från Gustav Wasa till Karl XII. Dessutom utfördes på piano musiken till „Karl XII bild“ och „Stenbocks marsch.“

I ett av klassrummen hade Kulturkuratoriet anordnat en utställning av bilder ur svenska historien och mynt (från Johan III — Karl XII.), färgade litografier Skokloster vid Mälaren (byggt 1654—58 av fältmarskalk G. C. Wrangel). De många kopparsticken med motiv från Karl X Gustavs krig efter teckning av fältmarskalken E. Dahlberg, jmf. Snoilskys ballad Erik Dahlberg och nödmynnten under Karl XII sista regeringsår, „Görtzens gudar.“

Även i Narva, den på svenska minnen så rika stad, höll hr. Grünwaldt samma föredrag.

D. Z.

Den svenska Prostsynoden avhölls i Hapsal tisdagen d. 21. dennes.

Till att leda förhandlingarna utsågs t. f. prosten J. Klasson och till sekreterare stud. Hjalmar Pöhl.

Av den upplästa årsberättelsen framgick, att det kyrkliga livet i de svenska församlingarna utvecklas

mer och mer, samt att befolkningen med förståelse och tillit tager del av kyrkolivet, som kan betraktas som. tillfredsställande.

Betonades vikten av ett organiserat ungdomsarbete och behovet att få svenskarna i Nuckö, som av formella skäl ännu icke kunnat tillhöra svenska prosteriet, med.

Av konsistoriet hade hänvisats till synoden rätt många frågor, såsom prästerskapets och klockarnas pensionsfråga, regleringen av församlingarnas gränser, nykterhetsfrågan m. m.

I pensionsfrågan besöt synoden framhålla önskemålet att församlingarna i betala den erforderliga avgiften till pensionskassan för sina ämbetsinnehavare.

Uttrycktes önskemålet att anställa en prosteriadjunkt för arbete i den särskilda del av svenskbygden, som nu ofta ligger utom räckhåll för våra församlingars kyrkoherdar.

På förslag av kyrkoherde H. Engström från Reval uppskötts prostval för det svenska kontraktet till nästa lämpliga tillfälle.

Att stärka prosteriets kassa beslöts anhänga hos församlingarna om 1 cent pr skattebetalande församlingsmedlem för ändamålet.

Förhandlingarna, som präglades av endräkt och gemensamma intressen, avslutades med ett tack-samhetsyttrande av riksdagsmannen H. Pöhl till t. f. prost J. Klasson för det arbete han nedlagt för de svenska församlingarnas bästa.

Svensk gudstjänst i Hapsal.

I samband med den svenska prostsynoden hölls svensk gudstjänst i Hapsals Johanneskyrka, varvid pastor H. Engström från Reval predikade, och t. f. kontraktsprosten pastor J. Klasson tjänstgjorde som liturg.

Den IV. Riksdagen.

Nu, när valen äro överständna, frågar man: Hurudan blir den IV. riksdagen? Folkets dom har fallit och partierna hava nu all anledning att granska sig själva och i någon mån andas ut efter tävlingskampen.

Medborgaren, som vill hava en överblick över det politiska läget, får nöja sig med att höra att partierna bliva ungefär lika starka, som de varit i den se-

senaste riksdagen, om ock högern fått två och vänstern ett mandat till, och detta på centrets bekosnad.

Märkas må att jordbrukarne förökad sin styrka med ett mandat (från 23 till 24), likaså husägarna (från 2 till 3); även socialisterna hava fått ett mandat till (från 24 till 25) och detta huvudsakligen på ryssarnas bekostnad i Valk-Vöru-Petschurdistriktet; folkpartiet har vunnit en plats (från 8 mandat till 9), huvudsakligen genom att uppställa den grekisk-ortodoxa biskopensom kandidat; det kristliga folkpartiet, som över hela linjen förlorat c : a 8000 röster, förlorar ett mandat och får nöja sig med 4 platser; arbetspartiet har lidit mest och har gått miste om 3 mandat (från 13 till 10); ryssarna, till antalet omkring 90.000, som bort giva 7—8 man, få endast 2 platser i stället för 3 som de hade i den förra riksdagen. Anledningen har varit oenighet och splittring inom dem själva, som låtit dem bliva rov för de andra partierna och gjort dem ytterst likgiltiga för sig själva: även nybygarne ha förlorat över 2000 röster, därav i Hapsals distrikt ungefär 1000, men stanna dock ännu vid sina 14 platser; den yttersta vänstern s. k. kaaverlased (kommunisterna kunna ej uppträda under rent namn) behålla sina 6 platser.

Det tysk-svenska valblocket, som samlat 16.371 röster, d. v. s. 3100 röster mera än tyskarna erhöilo vid valen för 3 år sedan, får 3 mandat Vi kunna med tillfredsställelse konstatera, att svenskarna samlat omkring 3000 röster, — ett resultat som kan betraktas som mycket gott, — och detta trots alla anfall och undermineringar från olika håll, från deras sida, som satte sig till uppgift att splittra den svenska fronten och att skingra oss.

Svenskfolket har bestått prövnin-gen och detta med glänsande majoritet.

Abramsocialisterna (så kallade efter sin ledare) som samlat omkring 7000 röster, långtifrån tillräkliga för 2 mandat, få ingen plats i riksdagen.

Reval.

En minnesrik och oförgätlig högtidsstund kan man kalla Pingstgudstjänsten i vår svenska kyrka.

I den med björk och blommor smakfullt dekorerade kyrkan hade en talrik skara församlingsbor från Reval och Nargö samlats för att se årets konfirmander — 18 till antalet — gå fram.

Församlingens nyvalda kyrkoherde Harald Engström framförde i värtaliga och varma ord pingstbudskapet och församlingens sångkör och fru Fabians solosång höjde andakten.

Efter gudstjänsten utdelade pastorn från altaret till konfirmanderna var sin bibel, som välvilligt skänkts församlingen från Svenska Diakonistyrelsen.

Församlingen, i synnerhet konfirmandernas föräldrar, har full anledning att uttrycka sin innerliga tacksamhet för det goda arbete vår nya kyrkoherde redan hunnit nedlägga i församlingens och samhällets tjänst.

Låt oss hoppas att det må förunnas pastor Engström att länge verka bland landsmännen härute och med framgång och fullt förtroende deltaga i det andliga och kulturella samlingsarbete som bedrivs i Svensk Estland och som behöver all den hjälp och allt det stöd, som kan uppbringas.

Skall Panamakanalen sänkas till havsnivån?

Panamakanalens under senare år enormt ökade trafikintensitet har skapat ett problem, vars snara lösning är trängande. I den ofta häftigt upplammande debatten mellan förespråkarna för en ny kanal genom Nicaragua och anhängarna av en sänkt och vidgad Panamakanal, har chefsingeniören i det forna franska kanalbolaget. överste Philip Bunau-Varilla, uttalat sig till förmån för det sistnämnda förslaget, som också är det ursprungliga. Redan Ferdinand de Lesseps inriktade sig nämligen på byggandet av en kanal i havsytans nivå, och även i den av U. S. A. efter kanalinköpet tillkallade internationella prövningskommissionen uttalade sig majoriteten, däribland samtliga deltagande europeiska sakkunniga, för nivåkanal. Likväl beslöt För-enta staternas egen sakkunnigkommission av 1904—05 igångsätta byggandet av en kanal enligt slussystem. Den 15 augusti 1914 öppnades för trafik den 65 kilometer långa kanalen, som un-

der loppet av 49 km löper fram med en nivåhöjd av cirka 25 meter över havsytan.

Enligt överste Bunau-Varillas nu framlagda förslag, som med en byggnadstid av 18 år drager en kostnad av en miljard dollar, skall kanalen överallt sänkas, så att dess botten kommer 50 fot under lägsta havsnivå vid ebb. Kanalens bredd blir 1,000 fot med ett avstånd av 2,500 fot mellan bankarnas överkanter. Vid Panama skola tidvattenslussar anläggas, då tidvattnet här i Stilla havet varierar normalt med sex meter, medan nivåförändringen mellan ebb och flod vid Colon i Atlanten blott uppgår till en halv meter. Inkomsten från kanalen lämnar under byggnadstiden räntor och amorteringar på det behövliga kapitalet, och ombyggnaden kan enligt överstens åsikt pågå utan minsta avbrott i trafiken. — Sv. D.

Söndagen den 26 maj 1929
Svensk-finska St. Mikaelsskyrkan i Reval.

Gudstjänst kl. $\frac{1}{2}$ 11 f. m.

Konfirmerade:

Oskar Brun, Woldemar Brun, Fridolf Jürgensson, Gunnar Luther, Arvid Markus, Emil Markus, Ivar Pöhl, Artur Rennebaum, Emil Rosen, Ellen Blees, Signe Blees, Sylvia Ekström, Erika Freiberg, Edith Holm, Birgit Holmquist, Alice Luther, Ines Luther, Elmere Rosen.

Pest på passagerarångare.

Hälsovårdsmyndigheterna ha konstaterat ett sextiotal fall av scharlakansfeber och böldpest bland passagerarna från Buenos Aires ombord på den tyska ångaren Caparcona, vilken är en ångare på 27,560 ton och anlände till Lissabon på söndagskvällen.

Ett stort antal av passagerare från Argentina och Brasilien greps av panik, när förhållandet meddelades, och anhöllo att få stiga i land i Lissabon och fortsätta resan landvägen till Boulogne.

Mannen som kan 205 språk.

Giuseppe Mezzofanti som levde på 1.700 talet och kunde 58 språk är liten, jämförd med doktor Ludvig Harald Schütz, född i Frankfurt am Main 1873, vilken redan som gymnasist talade 10

språk och nu drivit upp rekordet till 205, Många exotiska gäster ha funnit vägen till dr Schütz' hem, som mera liknar ett bibliotek med sina 15,000 böcker, för att få nöjet samtala med honom på sitt modersmål. Den lärde mannen är dessutom skriftställare. I det stilla studierummet fördjupar sig dr Schütz i sin vetenskap utan att jaga efter berömmelse. Endast till några elever meddelar han sin stora kunskap. *Ö. P.*

Sinnessjuk skytt terroriserar fransk skogsbygd.

Befolkningen i trakten av den lilla staden Vitry i närheten av Reims lever i dessa dagar i skräck för en vansinnig man, som, beväpnad med gevär, uppehåller sig i skogarna kring staden och från bakhåll skjuter på människor. Vem mannen är vet man icke. För några dagar sedan blev han plötsligt synlig i skogen och avlossade flera skott mot två skogsarbetare, av vilka den ene sårades.

Eo stor styrka gendarmer bistår traktens invånare. De ha de senaste dagarna genomskött trakten, dock utan att finna den sinnessjuka. Senast var denne synlig i tisdags morse, då en lantman, som arbetade på sina ägor i närheten av skogsbrynet, observerade honom med gevär i handen.

„Den felande länken“ funnen i Kina?

Vetenskapsmän från hela världen ha samlats i Peking för att studera den s. k. Peking-mannen, som man på goda grunder anser vara den omdebatterade „felande länken.“ Walter Granger, en av Amerikas främste på detta område, har för United Press uttalat som sin bestämda uppfattning, att man nu funnit människans ursprung. Man har på en plats, belägen 35 engelska mil från Peking, funnit 20 tänder och åtskilliga av skallens ben, vilka härleda sig från den s. k. Peking-mannen. Den svenske vetenskapsmannen Andersson upptäckte den första tanden 1921. De övriga ha bringats i dagen senare. — N. D. A.

Fynd av märkligt ryskt brev arkiv.

Nyligen har i Moskva, enligt vad sovjetbladen berättar, upp-

täckts ett synnerligen värdefullt brevarkiv, som tillhört den på sin tid bekante utgivaren av den historiska tidskriften Russkij Archiv, P. Bartenjev. Arkivet omfattar ej mindre än 15.000 brev från flera betydande skriftställare under perioden 1851—1911, inbundna i 50 band 99; procent av dessa brev ha tidigare ej varit offentliggjorda.

Svår jordbävning i Japan.

Enligt meddelanden från Tokio inträffade på Kjuschiu i Mayasakis och Oitas en svår jordbävning, som saknar sin like under de senaste tio åren. I samband med jordbävningen utbröto på flera ställen våldsamma eldsvådor. Uppgifter om skadorna saknas tillsvidare.

I Kina frodas kanibalismen.

Från Peking meddelas, att hungersnöden på några ställen i Kina antagit så fruktansvärda former att människoätandet icke är någon nyhet.

Graf Zeppelin utsattes på sin Amerikafärd för ett svårt missöde, som var nära att bli ödesdigert. När den flög över Spanien, uppäcktes, att motorerna hade fått fel, och den var tvungen att vända tillbaka. Till slut arbetade endast en motor, medan de övriga fyra voro skadade, varför luftjätten tvingades att företaga en nödlandning på Cuers flygfält nära Toulon i Frankrike. Nya moter ha redan avsänts från Friedrichshafen och inmonterats. Amerikafärden torde anträdas på nytt inom snar framtid.

Revals torg. den 22 maj.

Kött: (hela djur) svin 1:20—125 cent kg.
kalv 60—1 " "
nöt 50—85 " "
(kilotals) svin 120—170 " "
kalv 60—100 " "
nöt 55—110 " "

Fisk: färsk strömming, vassbuk och torsk 20—27 cent pr kg; flundra 50—65; abborre och gädda 50—65; sik 100—110; lax 150.

Bondsmör 200—240 cent kg; mejerismör 260—275; mjölk 14—18 cent liter. Ägg 10—14 cent par.

Tomater 300—600 cent kg; gurka 60—180 cent st.; potatis 8—10 cent liter.

VYKORT

med interiör av svenska kyrkan i Reval erhållas för 15 cent st. hos **A. Heldring Riddarg. 9.**

Husmödrar!

Begär hos Eder handlande

endast **“STAR“**

tygfärger i paket,

och Ni skall bli övertygade om, att

Ni fått de bästa färgerna.

SHELL

BENSIN OCH SMÖRJOLJOR

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B

FISKARE!

ANVÄNDER NI FÖR EDER BÅTMOTOR
INHEMSKT MOTORBRÄNSLE!

Om ej, så försök vår

TRAKTORBENSIN

(för fotogenmotorer)

DÄRIGENOM SPARAR NI PENGAR,

ty den är billig, kraftigare än
fotogen och därför ekonomisk.

Estländska Oljeskifferkonsortiet

(Svensk Konsession)

Tönismägi I. TALLINN Telefon 16

NORRKÖPINGS APOTEKÄRES MINERALVATTEN-AKTIEBOLAG

Grundat 1874
Sveriges äldsta Mineralvattenfabrik
Kontor o. Fabrik: Repslagareg. 31,
NORRKÖPING

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningskola

Tel. 771-08 Grevturegatan 13
(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt ur-
val av Vadstenaspetsar. Motiv och Krugar. Be-
ställningar å linneutstyrslar. Order till landsorten
expedieras omgående.

Jönköpings stads och läns sparbank.

Stiftad 1831.
Huvuakontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor
i Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Små-
lands Taberg.

BILJETTER med tåg och båtar i hela världen
SOVPLATSBILJETTER

Hjälp och råd vid PASSVISERINGAR RESGODS
FÖRSÄKRINGAR MYNTVÄXLING

A.-B. Nordisk Resebureau
Göteborg — Stockholm — Malmö

SVEABLANDNING

främsta plasten. Partiförsäljare:
ENGWALL HELLBERG Aktiebolag, Gefle.

UPSALA-EKEBY AKTIEBOLAG

Telegramadress. Postadress. Telef. UPSALA
EKEBY UPSALA EKEBYBRUK Riks 90 Allm. 92
Kakelugnar, Öppna spisar Väggbeklädnads-
plattor Keramik, Mur- & Taktegel Glasera,
Fasadtegel Dräneringsrör.

Betald annonsplats

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A STOCKHOLM Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

Kungörelse.

Undertecknad mtottager uppdrag: bi-
träda i rättegångssaker, översättnin-
gar från och till estniska språket,
uppsätta och skriva inlagor till myn-
digheterna, råd och hjälp köp och
försäljningar, såväl som biträda i al-
la möjliga förekommande angelägen-
heter icke estniska talande svenskar.

Jakobsoni 40—12.

Lars. Englund.

STORA HOTELET, Linköping.

Innehavare: Fru JENNY KLINGBOM.

Post-, telegram- & telefonadress: Stora Hotellet.
Linköping Intern. hotellcode. 38 rum med 50
bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbel,
rum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2:50 kr. Middag ar
3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

Aktiebolaget

GESTRIKLANDS YLLEFABRIK JÄRBO

Sporttyger, melerade Filtar,
Vadmal och Korderoj.

Goda kvalitéer och billiga priser.

A.-B. BJÖRKLUNDS

Nejlikeodlingar i Hammar, KRISTIANSTAD
Landets största specialodling i sitt slag:

NEJLIKOR

alla varitaooner erhållas hos varje blomster-
handlare i riket

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.

SVEDALA

Tegelmaskiner,
Grävmaskiner,
Stenkrossar,
Vägbyggnadsmaskiner,
Betonblandare,
Torvmaskiner,
Bränslekrossar för torv, koks och kol,
Pulveriseringsmaskiner,
Vindsiktar,
Torktrumlor,
Brikettpressar,
Transportapparater,
Rullager, Rallvagnshjul-
Skottkärrehjul,
Kokillgods,
Stålgjutgods.

Aktiebolaget

Abjörn Anderson

Post- & Telegrafadr. Rikstelefon:

SVEDALA, GJUTERJET. 52, 76, 203, 4, 608 183.

REPRESENTANT CARL JÖNSSON

Postkast 38 REVAL Telef. 1536

I senaste nr. av Kustbon upp-
manade vi S. O. V. medlemmar
att insända förslag till före-
ningsmärke. Vi våga även den-
na gång erinra våra vänner om
samma sak. Förslagen insändas
pr post före den 15 juni under
adress: Frk. Rosa Pettersson
Eha fänav, 5.

Förlovade.

Sven Fraenki
Lydia Einbluht

Birkas Folkhögskola
den 15. V. 1921.